

SOFRALIK VE ŞARAPLIK ÜZÜM ÇEŞİTLERİ

SOFRALIK ÜZÜM ÇEŞİTLERİ

VICTORIA

Kültürel Özellikleri

Olgunlaşma : orta erken

Budama : kısa

Yöre : Ege, Marmara

Tane Özellikleri

Renk : yeşil-sarı

Şekil : uzun eliptik

Büüklük : çok iri 10-12 gr.

Çekirdek : 1-2

Tat : doğal

Salkım Özellikleri

Şekil : piramit

Büüklük : çok iri 700-800 gr.

Sıklık : dolgun

EARLY SWEET

Kültürel Özellikleri

Olgunlaşma : Çok erkenci

Budama : Karışık

Yöre : Ege, Akdeniz, Güneydoğu Anadolu

Tüketim : Sofralık + Kurutmalık

Tane Özellikleri

Renk : Sarımsı - yeşil

Şekil : eliptik - yuvarlak

Büüklük : çok iri 5-6 gr.

Çekirdek : Çekirdeksiz

Tat : Çeşide özgü aroma

Salkım Özellikleri

Şekil : Konik

Büüklük : 750-900 gr.

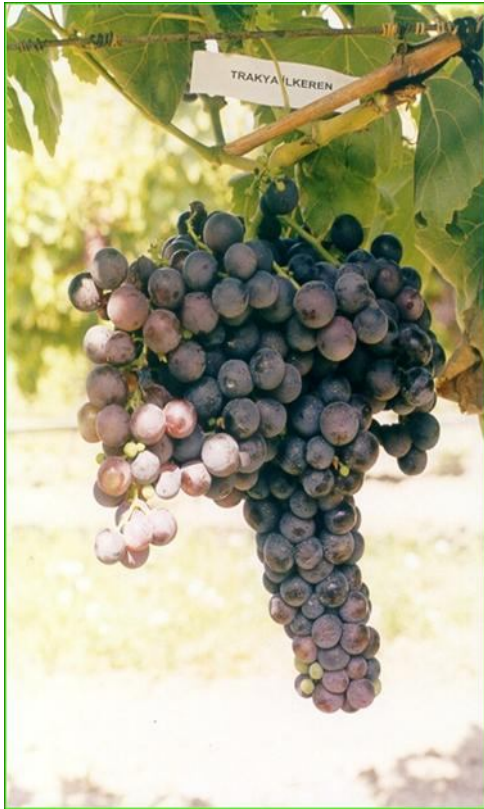
Sıklık : Dolgun-Seyrek

Terbiye Şekli

Çardak - yarım çardak ve 6 telli terbiye sistemine uygun Guyot.

TRAKYA İLKEREN

Alphonse Lavallée X Perlette

Salkım Özellikleri: *Büyükük:* Büyük (600-650 g)

Sıklık: Sık

Olgunlaşma: Erken, erken olgunlaşmasına rağmen omca üzerinde, uzun süre bozulmadan kalabilmektedir.

Budama: Karışık veya kısa budanması gereken bir çeşittir.

Verimli bir çeşittir.

Tane özellikleri

Taneler koyu kırmızı-mor renkli, Yuvarlak şekildedir.

Büyükük: orta (4- 5 g)

Tane-sap bağlantısı kuvvetli, yola dayanımı iyidir.

Erkeni, kıyı bölgelerde yetiştiriciliği uygundur.

YALOVA İNCİSİ

Hönüsü X Siyah Gemre

Salkım Özellikleri;

Büyükük: Orta (400-550 g)

Sıklık: Normal

Olgunlaşma: Erken (bölgede temmuz ayı)

Budama: Kısa

Verim: Dekara 1000-1600 kg

Tane özellikleri;

Renk: Yeşil-sarı

Şekil : Oval

Büyükük: Fazla (5 g)

Çekirdek: 2-3

Tad: Aromasız

- Sevilerek yenilen, boncuklanma yapmadığı zaman çok kolay pazarlanan bir çeşittir.
- Fazla yüklü asmalarda seyreltme yapılmalıdır.
- Özellikle erkenci yörelerde yetiştiriciliği tavsiye edilir.

CARDINAL

Flame Tokay X Ribier

Salkım Özellikleri

Büyükük: İri (500-650 g)

Sıklık: Seyrek

Olgunlaşma: Temmuz ortası

Budama: Kısa (En çok 4 gözlü)

Verim: 1000-2800 kg/da

Tane özellikleri

Renk: Kırmızı-mor

Şekil : Yuvarlak

Büyükük: Çok fazla iri (7 g)

- İyi olgunlaştığında çok az aroma ihtiva eder.
- Çiçekten önce somak seyreltmesi kaliteyi artırır. Sıcak yerlerde güneş yanıklıklarının oluşmaması için yaprak alımının dikkatlice yapılması gerekir.

- Mildiyöye, külemeye, küf çürüklüğüne, kış donlarına ve kısa boğum hastalığına hassastır.
Erkenci ve ılıman bölgelerde yetiştiriciliği uygundur.

FANTASY SEEDLESS

Salkım Özellikleri

Şekil: Konik

Büyükük: Orta (500 g)

Sıklık: Gevşek veya normal yapıda

Olgunlaşma: Ağustosun ilk yarısında olgunlaşmaktadır.

Budama: Karışık

Tane özellikleri

Renk: Mavi siyah

Şekil : Uzun oval

Büyükük: Fazla (4 g)

Verimi 1800-2000 kg/da kadardır.

Yola dayanımı iyi olan bir çeşittir.

MEVLANA

Salkım Özellikleri

Şekil: Konik

Büyükük: Büyük (470 g)

Sıklık: Seyrek

Olgunlaşma: Ağustos sonunda olgunlaşmaktadır.

Budama: Yarı-uzun, uzun

Tane özellikleri

Renk: Yeşil-Sarı

Şekil : Silindirik

Büyükük: Fazla iri (7 g)

Çardak Sisteminde yetiştiriciliğe daha uygundur.

MICHELE PALIERI

Alphonse Lavallée X Red Malaga

Salkım Özellikleri

Büüklük: Büyük (440 g)

Sıklık: Seyrek veya orta

Olgunlaşma: Ağustosun ikinci yarısında

Budama: Yarı uzun

Verim: Dekara verimi fazla (1500-1700 kg)

Tane özellikleri

Renk: Mavi-siyah

Şekil : Yuvarlak

Büüklük: Çok iri (8 g)

Çekirdek: 1-3 çekirdeklidir

- Salkım güvesine(Lobesia botrana) karşı dikkatli olunması gerekir.
- 5-6 ay gibi uzun süreli muhafazaya uygun bir çeşittir.
- Geçit Bölgelerde yetiştiriciliğe uygundur.

ALPHONSE LAVALLÉE

Sinonimleri: Karatopaldı, Enfes ve Ribier

Salkım Özellikleri

Büüklük: İri (400-600 g)

Sıklık: Seyrek

Olgunlaşma: Ağustos sonu eylül başıdır.

Budama: Kısa

Verim: 1400-1600 kg/da

Tane özellikleri

Şekil : Basık yuvarlak

Büüklük: İri (6 g)

- Özel aromasız, erken hasat edildiğinde hafif buruk bir tad oluşturur.
- Salkım–tane bağlantısı kuvvetli, depolama ve nakliyeye uygundur.
- Anaç- adaptasyon çalışmaları sonucunda kıraç arazilerde 99R ve 140 Ruggeri anaçlarının uygun olduğu belirlenmiştir.
- Kış donları olduğunda mildiyö, külleme ve kurşuni küfe hassas hale gelir.
- Nispeten yüksek yayla kesimlerinde yetiştirilmesi uygun olmakla birlikte geçit bölgeleri ve kıyı bölgelerde de ekonomik olarak yetiştiriciliği uygundur.

RED GLOBE

Salkım Özellikleri

Şekil: Konik

Büüklük: Büyük (1000 g)

Sıklık: Dolgun

Olgunlaşma: Geç olgunlaşır (eylül-ekim ayı)

Budama: Kısa budanması gereken bir çeşittir.

Tane özellikleri

Renk: Morumsu kırmızı renkli

Şekil : Yuvarlak

Büüklük: Çok iri (12- 14 g)

Çekirdek: 3-4

Dış satımda aranan önemli bir çeşittir. Verimli bir çeşittir.

ATA SARISI

Beyaz Çavuş X Cardinal

Salkım Özellikleri

Büüklük: Büyük (500-850)

Sıklık: Seyrek

Olgunlaşma: Eylül ayının ikinci yarısı

Budama: Kısa

Verim: 1600-2700 kg/da

Tane özellikleri

Renk: Yeşil-sarı

Şekil : Oval

Büüklük: Çok fazla (8 g)

Çekirdek: 2-3

Tad: Özel aromasız

ITALIA

Bicane X Hamburg Misketi

Salkım Özellikleri

Büyükklük: Büyük (500-800 g)

Sıklık: Sık

Olgunlaşma: Ağustos II. Yarısi hasat edilir.

Budama: Genelde kordon (kısa) budanırsa da yeterli miktarda ve kaliteli ürün için uzun (11 göz) olarak da budanabilir.

Verim: 1000-2400 kg/da

Tane özellikleri

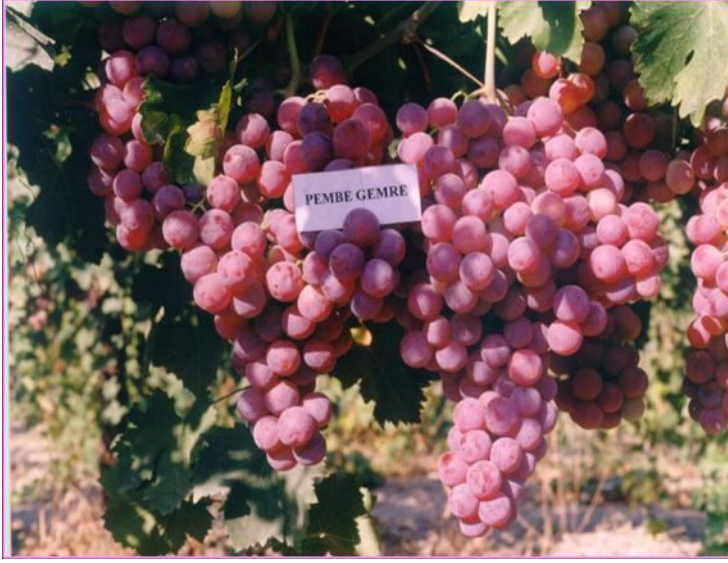
Renk: Beyaz-sarı kehribar renkli

Büyükklük: Çok fazla iri (7 g)

- Misket kokulu olmasına rağmen bazı taneleri kokusuzdur.
- Anaç-adaptasyon çalışmaları sonucunda kıraç arazilerde Italia çeşidi için 99 R ve 140 Ruggeri anaçları tavsiye edilmiştir.
- Güneş yanıklığına hassas bir çeşittir. Yeşil budamanın dikkatli yapılması gerekir.
- Uygun şekilde muhafaza edildiğinde yola dayanıklıdır.
- Mantari hastalıklara karşı oldukça hassastır. Bununla birlikte kükürde karşı da hassas olduğundan hafif kükürtleme yapılmalıdır.
- Nispeten yüksek yayla kesimlerinde yetiştirilmesi için uygun olmakla birlikte geçit bölgeleri ve kıyı bölgelerde de ekonomik olarak yetiştiriciliği uygundur.

PEMBE GEMRE

Salkım Özellikleri

Büyükük: Büyük (500-700 g) Sıklık: Orta-sık

Olgunlaşma: Geç olgunlaşan bir çeşittir (bölgede eylül ayının II yarısı)

Budama: Yarı uzun budanması gereken bir çeşittir.

- Dekara verimi fazla (1500-2500 kg)
- İri taneli (7-7.5 g) ve yuvarlak şekillidir.
- Homojen renklenmesi olmayan bu çeşitte **yaprak almanın** dikkatli bir şekilde yapılması gerekmektedir.
- Ege Bölgesinde Denizli, Ödemiş, Bayındır ve Bergama'da yetiştiriciliği yapılmaktadır.

CRIMSON SEEDLESS

Salkım Özellikleri

Büüklük: Orta (390 g)

Sıklık: Sık

Olgunlaşma: Geç mevsimde (ekimin ilk yarısında) olgunlaşmaktadır.

Budama: Yarı uzun- kısa (dip gözleri verimli)

Verim: Dekara verimi fazla (1500-1700 kg)

Tane özellikleri

Renk: Pembe renkli

Şekil: Silindirik şekilli

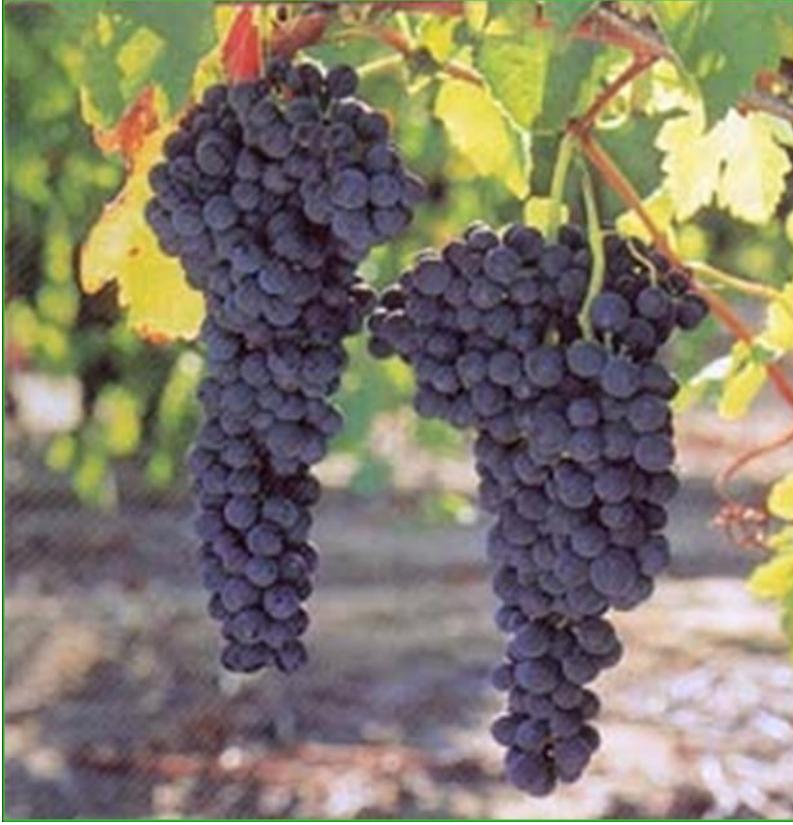
Büüklük: Orta (3 g)

Geççilik sağlayabilecek yörelerde yayılmasının yararlı olabileceği düşünölmektedir.

ŞARAPLIK ÜZÜM ÇEŞİTLERİ KIRMIZI ŞARAP ÜRETİLEN ÜZÜMLER

	ÜZÜM ÇEŞİDİ
Marmara	Pinot Noir, Adakarası, Papazkarası, Semillon, Kuntra, Gamay, Karalahana, Cinsaut
Ege	Carignane, Çal Karası, Merlot, Cabernet Sauvignon, Alicante Bouschet
Karadeniz	Öküzgözü, Boğazkere
İç Anadolu	Kalecik Karası, Papazkarası, Dimrit
Akdeniz	Sergi Karası, Burdur Dimriti
Doğu Anadolu	Öküzgözü, Boğazkere
Güneydoğu Anadolu	Horoz Karası, Öküzgözü, Boğazkere, Sergi Karası

SYRAH

Fransa'da Syrah, Avustralya'da Shiraz

Salkımları; dallı silindirik şekilli, orta büyüklükte (200-250 g) ve sıktır.

Taneleri; mavi-siyah renkte, kısa oval şekilli, orta büyüklükte (2.1 g) 2-3 çekirdeklidir.

Gözleri geç uyanır,

Omca gelişmesi orta kuvvette bir çeşittir.

Kısa budamalarda 500 kg/da olan verim uzun budamalarda 1.000 kg/da kadar çıkmakta ve bu durum şarap kalitesini etkilememektedir.

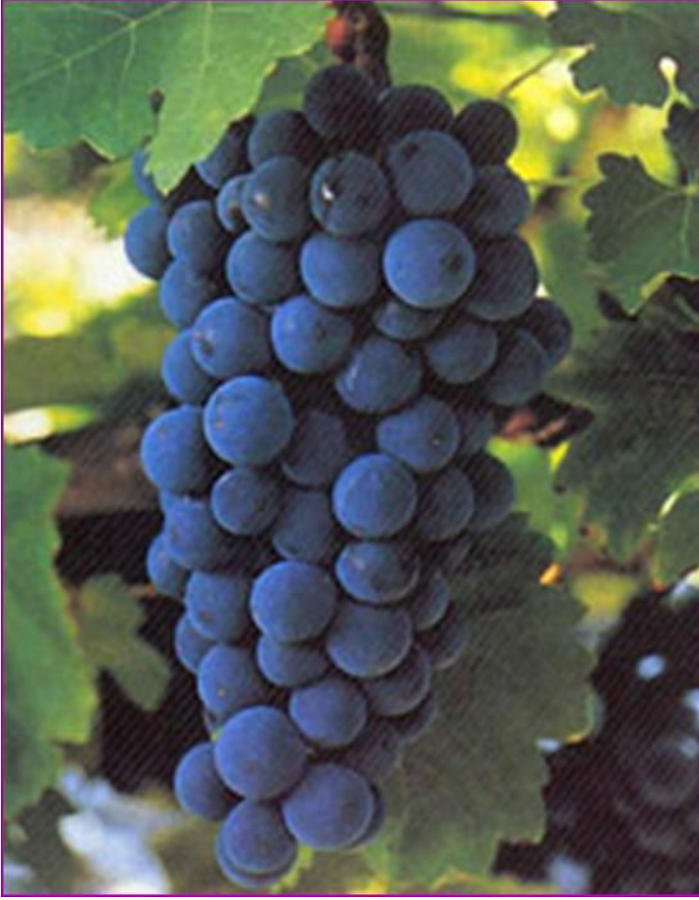
Kuraklığa ve kurşuni küfe karşı oldukça hassastır.

Kaliteli Şaraplık Üzüm

- Ilıman iklimde uzun zamanda olgunlaşmalı
- Çok sıcak iklimde çok kısa sürede olgunlaşan üzümler iyi şaraplık kalite oluşturmaz. Yeteri kadar aromatik madde zenginliğine kavuşamaz.
- Düşük verimde yetiştirilen üzümler iyi şaraplık kalite oluşturur. Çok verimli ovalara şaraplık üzüm yetiştiriciliği tavsiye edilmemektedir.

CABERNET SAUVIGNON

Fransa orijinlidir.

Sıcak bölgelerin çeşidi olarak bilinir. Ancak uyanması geçtir.

Zayıf anaçlarla olan üretiminde yüksek kaliteli şarap verir.

Salkımları; uzun konik-silindirik, küçük-orta (100-190 g), seyrek-dolgun sıklıktadır.

Tane; mavi- siyah renkli, yuvarlak şekilli, küçük (1.5 g), 2-3 çekirdekli ve çeşide özgü biberimsi aromalıdır.

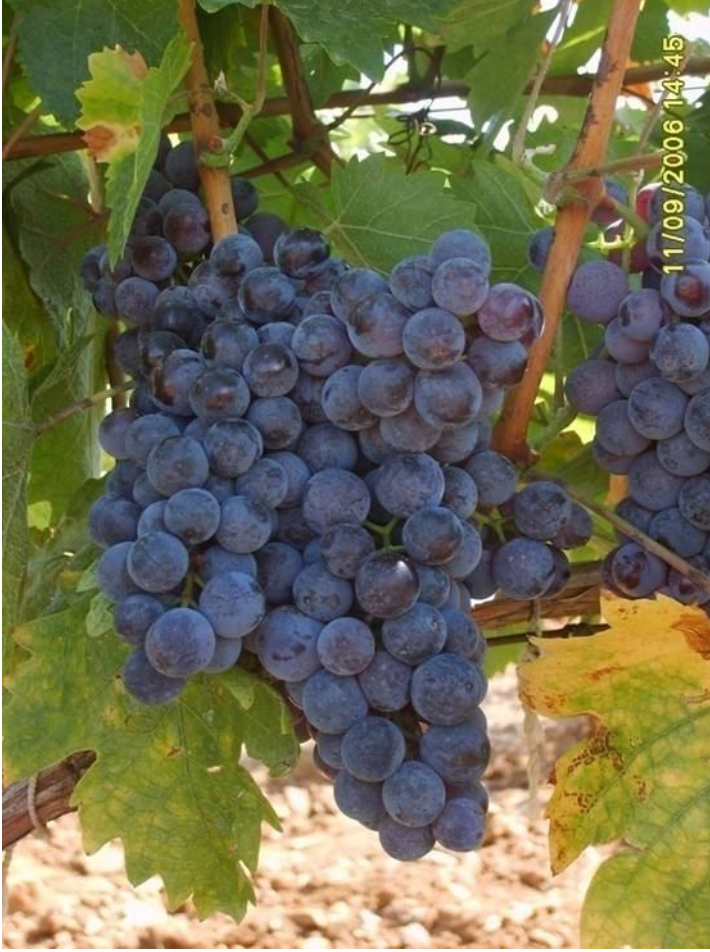
Kireçli alanlarda 420 A anacı ile iyi uyum gösterir.

Karışık budama uygundur (8-10 göz).

Verimi 700-1500 kg/da dır.

Külleme ve Ölü kola oldukça hassas olmasına karşılık kurşuni küfe nispeten dayanıklıdır.

KALECİK KARASI

- Kalecik Karası, Orta Anadolu'nun en kaliteli kırmızı şaraplık üzüm çeşididir.
- Taneleri mavi puslu siyah renkte, yuvarlak, orta iriliktir, 2-2,5 g.
- Salkım şekli; kanatlı konik, küçük-orta (200 g) büyüklüktedir.
- Orta mevsimde olgunlaşır.
- Karışık (ürün dalında en fazla 6 göze kadar)-kısa budama yapılır.
- Menekşe-yakut renkli, çeşide özgü aromaya sahip, dolgun ve dengeli şarabı ile ülkemizin en tanınmış kırmızı şaraplık çeşididir.

ÖKÜZGÖZÜ

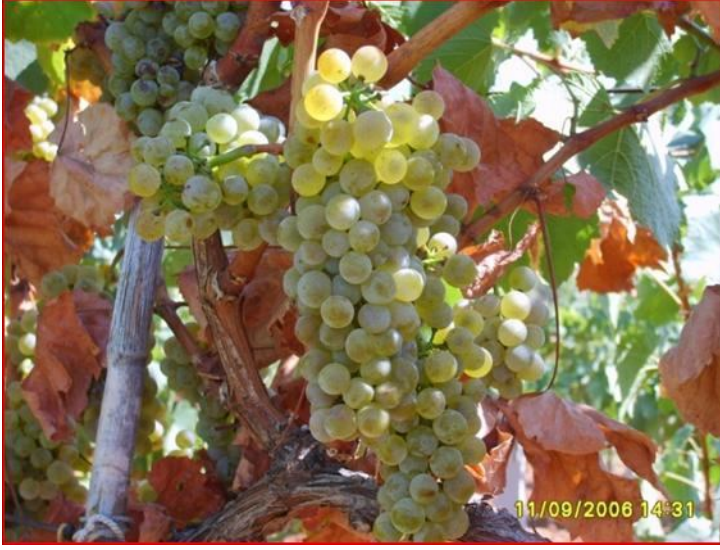
- Gri puslu siyah renkli, taneleri iri (6 g) ve elips, kabuk kalınlığı orta, tatlı aromalı, salkımları kanatlı konik ve iridir 450-550 g (Çelik,2006).
- Hem şaraplık hem de sofralık olarak değerlendirilir. yoğunlukla Elazığ ve Malatya köylerinde yetiştirilir.
- Geççi bir çeşit olan Öküzgözü Eylül sonu ve ekim ortalarında olgunlaşır.
- Orta verimliliktedir. Karışık budama yapılır.
- Tek başına şarabının total asidi yüksek, alkolü az olmasına rağmen, dolgun bukeli, kaliteli ve kendine has aromalı şarap veren bir çeşittir.

BEYAZ ŞARAP ÜRETİLEN ÜZÜMLER

Bölgeler	Üzüm Çeşidi
Marmara	Clairette, Chardonnay, Riesling, Semillon, Beylerce, Yapıncak, Vasilaki
Ege	Semillon, Bornova Misketi
Karadeniz	Narince
İç Anadolu	Emir, Hasandede

CHARDONNAY

- Orijini Fransa'dır.
- Taneler yeşil- sarı renkte, yuvarlak şekilli, küçük (1-2 g), 1-3 çekirdekli ve çeşide özgü aromalıdır.
- Salkımlar silindirik, küçük (130-260 g) ve sıktır.
- Orta mevsimde olgunlaşır.
- Omca gelişmesi kuvvetli olup düşük şarjlı çift kollu guyot budama uygulanır.
- Gözler erken uyandığından ilkbahar geç donlarına karşı hassastır.
- Nispi rutubeti yüksek olan sahil şeridinde yetiştirilmesi halinde erken olgunlaşma görülebilir.
- Çiçeklenme dönemindeki yağışlara ve ısı değişimlerine hassas olması boncuklanmaya neden olabilir.
- Mildiyö ve Küllemeye hassastır. Olgunluğun ilerlemesine bağlı olarak tane kabuğunun incilmesi sonucu kurşuni küfe hassasiyeti artar.

MACABEAU

- Orijini İspanya'dır.
- Güç şartlara adaptasyonu iyidir.
- Salkımları orta-iri (350-500 g), piramit şeklinde kanatlı ve gevşek yapıdadır.
- Taneleri altın sarısı renkte, yuvarlak şekilli, küçük-orta (1.5-2.2 g) ve 2 çekirdeklidir.
- Kısa budanır.
- Mildiyö ve kurşuni küfe karşı hassastır.

UGNI BLANC

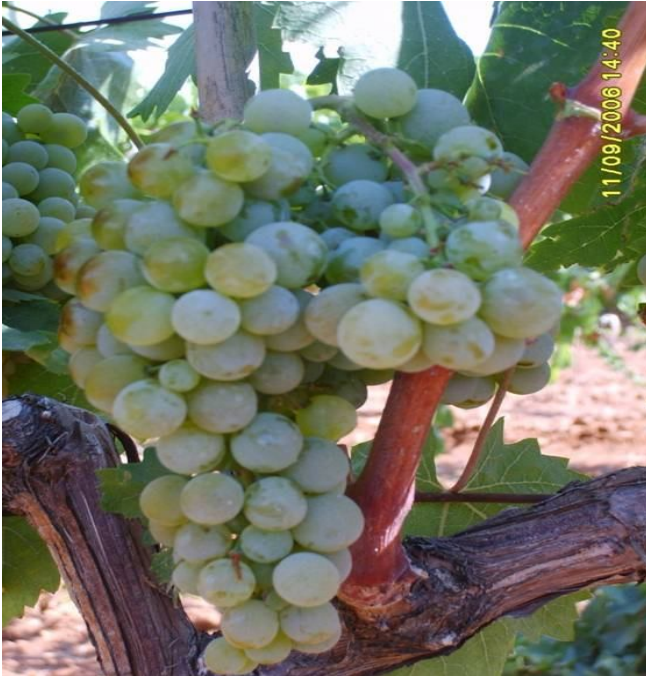
- İtalya orijinli bir çeşittir.
- Genellikle geç uyanan, omcaları kuvvetli gelişen bir çeşittir.
- Salkımları orta büyüklükte (350-400 g) ve sıktır.
- Taneleri küçük (1.5-2 g), yuvarlak şekilli, beyaz renkli ve 2 çekirdeklidir.
- Karışık budamaya uygun olan çeşitten 1500-2000 kg/da verim alınabilir.
- Çeşit külleme ve ölü kol hastalıklarına oldukça dayanıklı olup mildiyöye karşı hassastır.
- Yüksek asit içeriği sıcak bölgelerde yetiştirilmesine olanak sağlar

SAUVIGNON BLANCH

- Salkımları küçük (200 g), omuzlu konik şekilde.
- Taneleri küçük (1.5 g), oval-yuvarlak şekilli,
- Orta erken dönemde olgunlaşır
- Karışık budaması yapılır
- Hafif misket aromalı
- Ege'nin yüksek kesimleri ve geçit bölgelere önerilir. Dünyanın en önemli beyaz şaraplık çeşitlerinden birisidir. Ülkemizde de önemi giderek artmaktadır.

NARİNCE

- Tokat yöresi üzümü olan Narince üzümü, Karadeniz kıyısına yakın dağların güneyindeki Anadolu yaylasında yetişir. Bu bağlık bölge Yeşilirmak boyunca devam eder. Burada karasal iklim vardır ve bağlar ortalama 500 m. yükseklikte bulunur. Toprak genellikle kumlu ve çakıllıdır. Narince'den elde edilen şaraplar zengin ve dengeli bir yapıya sahip olup, yıllandırılmaya müsaittirler.

EMİR

- Sulu, taneler basık yuvarlak şekilli, orta büyüklükte, orta kalın kabuğa sahip, tatlı, çeşide özgü aromaya sahip, salkımları konik şekilli, orta büyüklükte, orta geç mevsimde olgunlaşan şaraplık bir üzüm çeşididir (Çelik,2006). .
- Nevşehir, Kırşehir, Kayseri ve Niğde çevresinde yetiştirilir ve kaliteli şarap verir. Sek şarap yapımında kullanılır.
- Emir üzümünden üretilen şaraplar, yeşil-sarı ya da açık sarı olur.
- Kendine özgü ince aromaları ve serinletici bir lezzeti vardır.
- Alkol derecesi % 10-11, asidi 5-6 g/l civarındadır. Şarabının kalitesini artıran alkol/asit dengesinin yanısıra, şırada ve şaraptaki zengin aroma maddeleridir.
- Omcaları iyi gelişir. Kısa - karışık budanan verimli bir çeşittir. Çok sık tane tutumundan dolayı gri küfe duyarlıdır.

KURUTMALIK SULTANİ ÇEKİRDEKSİZ

- Yuvarlak Çekirdeksiz üzüm çeşidinde yapılan klon seleksiyonu sonucu verim, kuru üzüm kalitesi, omca gelişmesi gibi kriterler yönünden yapılan çalışma sonucu ise 3 tip (T3, Y3, S1) kurutmalık amaçlı seçilmiştir.